Pályázat

Szolnok Megyei Jogú Város

„Az élet útközben"
című
pályázati felhívására

Készítette:

Penczi Károlyné Kazinczy Klára

Penczi Károlyné Kazinczy Klára vagyok. Meggyőződésem, hogy a történelem vaskos könyvekben megírt, iskolában tanult eseményei mellett mindenkiben él egy személyes-, egy magántörténelem. Az én életemben is sok ilyen, számomra történelmi pillanat, mozzanat volt. Azért tartom fontosnak ezek közül legalább néhánynak a megörökítését, mert az emberi viszonyok, a kisemberek egymást segítő jó szándéka nem a harctéri események olvasásából, hanem az efféle történetekből ismerhető meg hitelesen. Írásom egy ilyen sorsfordító pillanatnak állít emléket.

A zord, havas tél mit sem veszített keménységéből, amikor a Duna pesti oldalán megszűntek a harcok. A budai oldalon még állt a csata. Ekkor 1945. február elejét írtuk, amikor az óvópincékből előjöttek, előmerészkedtek az elgyötört, éhező emberek. Élelem nem volt, sem víz, sem villany, sem gázellátás a városban. Aki tehette, vidékre távozott. Úgy döntöttünk mi is, a nagynéném és családja, hogy elindulunk haza. Útravalónk egy repesz által elhullott, hóval, majd faggyal tartósított lóból készült fasírt, lófasírt volt, amit kályhán sütöttünk. Ezért is megküzdöttek a lakosok, egymást eltolva fejtették le a bőrt, és bicskával kis csíkokat tudtak a húsából kimetszeni.

Mivel kemény hideg volt, lassan haladtunk a 4-es úton Abony, Szolnok felé. Itt már, az út jobb oldalán végig több haladó csoport tartott ugyanazzal a céllal hazafelé. Mert az országút a hótól itt már sima volt, csak az út szélén vonulhattunk a fagyban, a tankok és a nagy teherautók mellett. Hosszú sorban több csoport - 15-20-25 fős- igyekezett haza. Mi is becsatlakoztunk az egyikbe.

A közös sors miatt közel kerültünk egymáshoz, az út összekovácsolta a haza igyekvőket. Ez az egész csapat összefonódott, testvériesen, egymást segítve, biztatva haladtunk a szétlőtt, agyonbombázott, kifosztott fővárosból hazafelé.

Már második napja vonultunk együtt. A főút ellenkező szélén ugyancsak haladt egy csapat. Fájó szívvel és részvéttel néztük őket, akiknek az útja nem hazafelé vezetett, hanem valami távoli cél felé. Hadifoglyok voltak, hármas sorokban vonultak. Nagyon vegyes volt az összetételük. Míg a mi oldalunkon nők, férfiak, gyerekek egyaránt jártuk a nagy utat, a másik oldalon csak különböző korú férfiak voltak, 16-tól 60 évesig, rossz öltözetben, ki katonazubbonyban, ki civil kabátban. Szigorú őrök, orosz katonák fogták őket közre, akiknek a vállán és a kezében ott volt a töltött fegyver. A szélső csoport lassabban haladt, mint mi, és így egyre több fogoly került a látóterünkbe. Így történt, hogy az egyik vánszorgó csoportban fiatal rokonunkat fedeztem fel.

Kopott bocskaiban, zsinóros kabátban haladt a többiek között. Nagyon meglepődtünk mi is, de ő is, amikor felénk nézett. Hirtelen felkiáltottam: - Laci, hogy vagy?

Persze az őr nem értette, nem is figyelt ránk. A meglepetés és a feszültség nagy volt bennünk. Nem tudtuk, mit csináljunk, mit tehetnénk. Így haladtunk több kilométeren keresztül, mi is az ő tempójukban. Az volt a jó a mi csoportunkban, hogy kétnapos együtt gyaloglás után egymáshoz alakultunk. Nagy hálával tartozom ezért nekik. Így történhetett, hogy amikor az őr előrement a másik őrhöz, mi közelebb léptünk a fogolycsapathoz, és odaszóltam az unokabátyámnak:
- Laci, most gyere közénk!

Ez volt az a pillanat, amit nem lehetett volna megismételni, illetve kihagyni. Óriási volt a rizikó, egy másodperc alatt közénk lépett, és senki nem vette észre. Sem az őr, sem a fáradt fogolytársai. Ekkor már Albertirsán jártunk, és az első kis utcába befordultunk. Szerencsénkre itt távoli rokonainknál megalhattunk. Másnap folytattuk az utunkat, velünk tartott az unokabátyám is. Nagy szerencsénk volt, becsatlakoztunk egy újabb Szolnok felé tartó csoportba. Ebben a csapatban még több kisgyerek volt. Azt hiszem, ez volt az oka, hogy egy üres szovjet teherautó sofőrje megszánta a vánszorgó csapatot, és elhozott bennünket Irsától Ceglédig. Ez nagy segítség volt mindannyiunknak. Itt azonban már elváltunk egy tiszajenei anyukától, aki két kisgyerekkel indult haza. Férje a Margit-híd felrobbantásakor halt meg. Abonyban mi is elköszöntünk a csoporttól.

Az unokabátyáin még néhány hetet nálunk töltött, amíg Buda is felszabadult, és felkereshette a szüleit. Egész életében hálás volt a szabadulásáért.

Ez az esemény egy életre példát adott - nemcsak nekem -, hogy életünk kockáztatásával is érdemes egymásért tennünk.

Szolnok, 2012. augusztus 8.

Penczi Károlyné Kazincy Klára